

مطبعه و محل اداره :

جفال اوغلانده امنیت
صندوغی جوارنده
شنکول یقوشنده
۲۲ نومبر

میشاق قلم

۱۳۲۶

امطار :

مسلکمه موافق آثار
جدیده مع الممنونیه
قبول اولنور

درج ایدله یین آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاست و بالخاصه احوال و شئون اسلامیه و بحث ایراد و هفتده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسساری :

درسعادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تاسیسی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	التی آیلنی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

آلتیجی جلد

۳۰ رجب الفرد ۱۳۲۹ پنجشنبه ۱۴ تموز ۱۳۲۷

عدد : ۱۵۱

چکمه که ، اونلره اولان معاملتمزده ایسه رفیق ایله ، مکارم اخلاق ایله طاورانمقله امر ایدیور : « لاینهاکم الله عن الذین لم یقاتلواکم فی الدین ولم ینخرجوکم من دیارکم ان تبروهم وتقسطوا الیه ان الله یحب المقسطین » صکره اونلره اذا ایتمکی ؛ حیلہ ایتمکی قطعاً نهی ایدیور . « من آذی ذمياً فاناً خصمه ومن کنت خصمه فقد خصمته یوم القیامۃ . » « من قذف ذمياً حدله یوم القیامۃ بسیاط من نار . — بر ذمی یه اذا ابدہ نک خصمی نم . بن ایسه خصمی اولدیغم آدمه یوم قیامتده خصومت کوستیریم : بر ذمی یه بهتاندہ بولنان آدم قیامتده اتشدن قامچی بیجکدر . »

بو بویله اولمدیگی کبی بزم کر مکار دینمز ادیان سائرہ احماسیله بزی حضور قانونده تمامیله مساوی طوتیور ؛ اونلرک حقوقی باعمال ایتمکی اک شدید امرلره منع ایدیور . بو حالک ایسه هیچ بر ملتده نظیری کورلمه مشدر . بکا بر ملت کوستریکزه اقبالک ، عظمتک منتهاسنه وارمش ، ایستدیکنه ایستدیکنی یاغمه قادر بولمش اولسونده افرادندن برینی کندی دین رسمیسندن خارج بر آدمی اولدیردیکندن طولانی جزاء قتل ایدہ جک درجهده عدالتہ رعایتکار اولسون ؟

تاریخ اسلامده یازیلیدرکه : یهودینک بری حضرت عمره کلهرک علیدن شکایت ایتمش . علی ایسه معلومدرکه پیغمبرک هم عمجه سی اوغلی هم دامادیدر .

عمر علی یه « قالق یا ابالحسن خصمنک یانته اوطور » دیمش عن امره امثال ایتمش ، لیکن سیاستمنده بر اثر انفعال کورلمش . دعوا فصل اولندقدن صکره عمر علی یه « یوقسه خصمنک یانته اوطور مق سکا آغیرمی کلدی ؟ » دییه صورمش . بونک اوزرینه علی « خایر ، انجق مساواته رعایت ایتیه رک بکایا ابالحسن دییه خطاب ایتدیکنک ایچون جانم صیقیدی » دیمش . [عربلرده کنیه ایله خطاب ایتمک تعظیمه دلالت ایدر] .

محمد عاکف

اسلامده فن و فلسفه

قبل الاسلام عربستانه و عربلر . — عربستان ، اسلامیتک حجه کاه اولینی اولان بوقطعه غربا ، تقریباً فرانسه نک اوج مثلی قدر بر وسعتی حازدر . فقط ، اکثر اقسامنه یاغمورلر پک نادر اولهرق دوشدیکندن فیافی بی پایانی قوه انباتیه دن محروم کیدر .

سلاسل جبال ایله آیرلمش اولان واسع قوم دریالری نک اوتہ سنده بریسنده بحر محیط اطهری کبی لطیف واحلر موجوددر .

دکزله یایلارک آره سنده بولنان اقسامدن ماعداهتار ، هان غیر قابل اسکاندر .

بحر احمر بونیجه امتداد ایدن سواحلی ، قرمزی غره و پورفیر قیالردن متشکل طاغلرله محاطدر . جبال مذ کوره ، یالچین قیالر ، دیک اوچوروملرله دکز قیسنه قدر امتداد ایدر .

آرقه طرفه تصادف ایدن قطعات ، جیبلاق قیالردن متشکل وتدریجاً یوکسه لن موازی صره طاغلرله احاطه ایدلمشدر . طاغلرک آره لرینه تصادف ایدن طار وادیلرده ، قیش یاغمورلری بتدیکی زمانلر ، آنجق درین قویورلر قازمق صورتیله صویه دسترس اولنه بیلور .

حار و قابل انبات اقسامی پک محدود اولان بوقطعه ، قدیمدنبری حجاز نامیله یاد اولنوردی .

عربستان اسکیدنبری عربلرله مسکون ایدی . لسان عرب ، فنیکه و عبرانی لسانلریله بر اصلدن متشعب یعنی السنه سامیه دندر .

بعثت نبویدن اقدم عربلر ، بو واسع چوللرده قبیله حالنده یشارلردی . قبیله بر برلریله دائمی صورتده محاربات و مجادلات خونریزه ایله وقت کچیرلردی . یالکیز یمن و حجاز طرفلرنده مسکون اولان قبائل ، بورلرده ؛ قابل اعمار کوردکلری محللرده ، شهرلر ، قصبه لر تأیس ایتشلردی . فقط قبیائلک اکثریسی ، چوللرده قوبون ، کچی وده وه سوریلریله برابر یشارلردی . سوریلرینه غذا تدارک ایدہ بیلیمک ایچون بر محله منبت برواحه بولندیغنی خبر آیر آلمز چادیرلرینی طوپلایه رق اورالره کیدرلر ایدی .

والحاصل قوم اکشهلری کبی عربستان اهاالیسیده سیار برحاله امرار حیات ایدرلردی .

بدویلر ، احتیاج حیات ایچنده قیوراندقیری حالده بیله ، طبع قناعت پروریلرینه اصلاً خلل کتیرمزلردی . بر آز سوت ، بر مقدار خرما ایله پک ساده بر حیاته قاتلانیرلردی . لباس اولهرق ، سوریلرینک یوکلرندن اعمال ایتدکلری مانتو وازارلرله اکتفا ایدرلردی . آزیلر ، سوت ، خرما وداری کبی شیرله قناعت ایدرلردی ، زنکینلر ، سوری صاحبلری ؛ جنس آتلی ، سریع دوه لری کوزل وچویک کوله لرله مغرور ایدیلر .

یدویلرک کافه سی ، خارق العاده ذنیله جک درجهده محارب ایدیلر . سلاحلری ، خفیف بر مزراق ، بر یای و یووارلاق کوچوک بر قالقاندن عبارت ایدی . یالکیز زنکینلر اسب سوار اولهرق حرب ایدرلردی . قبیله افرادندن بریسی حقنده روا کوریلن حقارت ، عموم قبیله یه شامل کی تلقی ایدلیدیکندن ، قبیله لر دائماً حال سفر بریده بولنورلر . یکدیگرلریله حرب وجدال ایله وقت کچیرلردی . جواردن زنکین بر قافله کچدیکنی خبر آلان قبیله ، یوللری کسر . قافله یی اورور و ماللری یغما ایدردی .

بدویلر یکرمنجی عصرده بیله ، اعتیادی بلا تعدیل محافظه و تطبیق ایتمکده درلر . قوافل حجاجه و قوعبولان هجوملر ، تا قبل الاسلام تطبیق ایدیلن اعتیادات متواتره . سوقیله و قوعه کلدیکی شبهه سزدر . یدنجی عصر میلادینک نصف اولی اثناسنده عربستان ، بر جهتدن هنوز سوریه یه مالک اولان شرقی روما ایمپراطورلنی ایله ، دیگر جهتدن بابل طرفلرینه طوغری فرات نهریله ییزانس حکومتی اراضیسندن آیرلمش اولان ایران ایمپراطورلنی ایله محدود بولندیغنی کبی ، بحر

احمرلده حبشستاندن آریلیوردی . بصره کورفزی ، بحر محیط هندی کی او وقتلر غیر قابل مرور عد ایدیلن محیطلرلده هنددن آریلشدی .

چولارده کی حدودی ایسه ، افقاری قدر مهم ، ا کتبه لری نسبتده متبدل ایدی . بو حدود بعضاً فرعون صحرالریله مصره ، مزوپوتامیانک پر صمت وسکون فیقالریله شامه ، پالمیره ، بعلبکه قدر امتداد ایدردی . عربستان باشلیجه حجاز ، یمن ونجد قسملرینه آریلشدر . ارض حجاز ، بحر احمره متوازیاً امتداد ایدن یابس وطاعلق قسم اولوب (حره) لرله محاط وجنوباً یمنه قدر اوزانیر .

یمن وجنوب قسمی سواحلی ، بر طرفدن بحر احمر ، دیگر طرفدن بحر محیطک متبادی طالع لریله متصل اوقشامقده اولوب عربستانک اک منبت اقسامی صاییلیر . یمن ، تاریخ مقدسده دخی کسب اشهار ایلمشدر . فی الحقیقه ، محبوبه سلیمان اولان بلقیس ، یمنده ؛ سبا شهرنده حکمران ایدی . نجد ایسه ، بر طرفدن سوریه یه دیگر طرفدن دکره قدر امتداد ایدن اقسام واسعه دن عبارت اولوب عربستانک مرتفع جهتلرینی تشکیل ایدر . نهایت اصل چول دنیلن قسم کلیرکه ، اونه سننده بریسننده لطیف واحه لرله بزمنش اولان بو قوم دریاسی ، بر طرفدن ایران ودیگر طرفدن ارض فلسطینه قدر امتداد ایدر .

قدیمدنبری ، قیللر ، کاروانلر ، قافلر ، طالع لر اوزرنده چالقانان کلیر کی ، بو قوم دریالری ایچنده دور ایدر طور لرلدی . عربستان اهالیسی ، عائله لدن ، خیمه نشین کوچهلردن ، قیللردن متشکل ایدی . قبائلک اکثریسی ، مصرله بحر محیط هندی آره سننده کی بحر احمر سواحلنده خیمه نشین بر حالده امرار حیات ایدرلردی .

قبائل مذکوره ، یکدیگریله بعضاً محارب ونادراً متفق بر حالده بولنور . واستقلال وحریتلرینی محافظه خصوصنده فرط غیرت کوسرلرلدی .

قبائلدن ثروت وعددجه حائز اهمیت اولان ومحاربه لده کسب اشهار ایدنلر ، آره صره عقد اتحاد ایدرک ، کوچوک قیلله لریده تحت حمایه لرینه آیرلردی . بو صورتله شکل ایدن ایکی هیئت متحده اکثریا یکدیگریله حرب طوتوشورلردی . طبعی بو محاربه لر قبائلدن بر چوقلرینک فلاکتلریله نتیجه لیردی .

الحاجات تصادفه قبائلدن برینک احراز ایتدیکی شو نفوذ ، هیچ بر اساس قدیمه مستند اولمدیغندن بالطبع اوزون مدت دوام ایده مزدی . طالع حرب مساعد بولندیغی زمانلرده اکتساب ایدیلن نفوذ ، چوق دفعه بر هزیمت نتیجه سننده بسبتون غائب ایدیلیردی .

قیلله لک اتحاددن حصوله کلن شو اوافق جمهوریتلر آره سننده کی محادلات دائمه ، عربستانک قوم صحرالرینی آل قانلره بویایور ، اورتلنی هرج ومرج ایدیور ، قبائلک موجودیتلرینی اساسندن صارصوردی . نه بر رئیس دینی ، نه بر دیکتاتور ، نه بر حکومت ،

نده ذی نفوذ بر مجلس ملی ، والحاصل هیچ بر قوت ، هیئت اتحادیه یه داخل اولان قبائل افرادینک مملکتی آنارشی یه سوق ایدن حرکات کیفیه لرینی تحدید ایده بیللجک بر قانون وضع ایتامشدی . چونکه بو کی بر قوت تسکون ایده مامشددی . هیئات متحده ، رئیس سز ، مرکز سز ، صرف کندیلرینه خاص بر جمهوریت غریبه دن عبارت ایدی .

بو هیئتلری تشکیل ایدنلر ایسه ، ارنأ احراز ریاست ایتش اولان کوچوک قیلله لک شیخلری ایدی . اصل بیوک جمهوریتک حائز اوله مدینی نفوذ ، قیلله شیخلرنده عادات وغنعات سایه سننده . مع زیاده موجود ایدی .

فقط شیخک صورت مطلقه ده حائز اولدینی شو نفوذ ، تطبیقاً آه چوق دوچار تعدیل اولور ، اشتراکه اوغرار ایدی .

عقلی طائمش قیلله اختیارلری ، زنکینلر ، غزواته کسب اشهار ایدن قهرمانلر ، فصاحت وبلاغت لریله ممتاز شاعرلر والحاصل قیلله افرادندن آه چوق حائز اهمیت اولان هر شخص ، شیخک چادرنده عقد محاس ایدرک قیلله یه عائد امور مهمه یی مذاکره ولانم کلن مقرراتی — آراء عمومیه یه نظراً — قبول واتخاذ ایدرلردی .

نه کتابلری ، نه یازلمش بر قانونلری یوقددی . فقط ، هر کسک حافظه احترامنده جایگیر اولان غنعات مقدسه ، هر درلو تعرضدن مصون بولنان اعتیادات قومیه ، یازلمش قانونلر ، نظاملر فوقنده حائز اهمیت ونفوذ ایدی . هر قیلله ، اجدادینک اسمیه یاد ایدیلیردی .

قیلله لر سیاست نه قدر سربست یشایورلر دیسه دین خصوصنده اودرجه حریت پرور ایدیلر . بعضیلری صنمیره ، برطاقلری شمس وقره وییلدیزلره تعبد ایدرلردی . بر قسمی انسانک وفاتی متعاقب مؤبداً فناپذیر اوله جغنی اعتقاد ایتدکلرینی حالده ، برطاقلری ده عاداتا تناسخه قائل ایدیلر .

افراد قبائلدن بریسی وفات ایدنجه ، اکثریاده سودیکی دهوه ویا آتارندن بریسنی مزارینک باش اوخنه باغلا یهرق بیچاره حیوانی آجلقدن اولانجه یه قدر اوراده توقیف ایدرلردی .

چونکه بو صورتله ، وفات ایدن شخص ، کیتدیکی عالمده سودیکی مطیه یی ینه رکوبنه مهیا بولمش اوله جقدی عربلر ، اکثر مزارلقلرده بولنان وحزین حزین باغیران برنوع صحرایقوشلرینی ارواح اموات اولق اوزره تلقی ایدرلردی . طاش ویا اغاچدن اعمال ایتدکلری صنمیره که معبودلری تمثیل ایدرلردی — عبادت ایدرلردی . حدودلرده طولاشان قبائلک دین ابتدائیلری آره صره تماسده بولندقلری اقوام مجاوره نک دینلریله آه چوق قاریشیق ایدی . مثلاً قیلله لدن بعضیلرینک معتقداتی میاننده ، ایران ، روما ، یونان ویهودی خرافه لرینه تصادف اولنه بیلورلدی .

هرشیخ ، کندی قیلله سی افرادیلله کوله لرینک حیاته حاکم مطلق

ایدی . براعتیاد خلقت شکنانه ، برعادت وحشیانه ، فقیر عائله لره ، قیزچو جقلرینی دیری دیری مزاره دفن ایتک حقی بخش ایتشدی . حرب وجدال ، قبائل و افراد آره سنده امور عادی صره سنده کچمشدی . بر تحقیر ، شدتی بر معامله ، قتل ایله نهایتله نیردی . جزای قتل ایسه ، یادیت ویاینه قتل اولق مشروط ایدی . قانه قانه مقابله ایتک عادت وحشیه سی ؛ بیوک بر قانون کی محافظه ایدیلوردی . اخذ انتقام الک مقدس وظایفدن معدرد ایدی .

قاجیرلمش بر قیز ، چالتمش بر کوله ، بر جاریه ، بر آت ، برده وه ، دیتی ویرلماش بر قتل ، بر قان دعواسی ، ایکی قبیله آره سنده سنه لرحه امتداد ایدن حرب وجداله سبب وهر ایکی طرفکده بادی محوی اولوردی . ایکی قبیله آره سنده ظهور ایدن بونوع بر جداله ، بعضاً متفق قبیله لرده قاریشیر و بوضورتله بوتون عربستان باشند باشه قان دریاسنه دوزردی . مع مافیه قبائل افرادینک بر چوق خصوصده ابراز ایتدکاری وظائف انسانیه و فضائل عالیه انسانی حیرتده بر اقع جق درجه ده علوی ایدی .

مثلاً ، مسافر پرور لکده ایسانلمه یه جق قدر لطفکار بولنور لردی . الک مدهش بر دشمن بیله ، بر کره الی قبیله قادیلرندن برینک اتکینه تماس ایتدیرر ، ویا قبیله یه عائد بر چادرک اینی طومغه موفق اولورسه آراتق کندیسینی هر درلو تهلیکه دن مصون کوره بیلیردی . دشمن حیاتی ، خصم حیاتی اولان قبیله آره سنده فرح و فخور کزر ، طوللا شیردی . چونکه قبیله نک ناموسنه التجا ایتشدی . قبیله افرادندن هر کس بودشمنی - کندی یورتلرنده بولندی مدتیجه - محافظه و صیانت ایتکه مجبور ایدی . عربلر ، جسور ، مرد ، سخی ، قهرمان و بلاغت و فصاحتک ، شعر و موسیقی نک مفتون ازلیسی ایدیلر . بوسببه مبنی درکه ، عربلر ادبیاته پک زیاده رغبت کوسترمش لردر .

بیوک ممتاز شاعرلرک آثارینی حافظه لرینه نقش ایدرلر و بوضورتله بوقیمتدار پارچهلر نسلاً بمندسل اخلافه انتقال ایدرلردی . قدیم یونانیلرک اولمپیاد او یونلری کی قدیم عربلرکده ؛ ایام مخصوصده شعر و فصاحت مسابقه لری واردی .

فصاحت و بلاغیه اشهار ایدنلر ، مجمع شعرا ده حائر تفوق اولانلر ، منسوب اولدقلری قبائل ایچون الی الابد مدار مفخرت اولورلردی . سامعینک الک زیاده نظر تقدیر واستحسناتی جلب ایدن منظومه لر ، لوحه لره یازیلهرق جدران کعبه یه تعلیق اولنورلردی .

زمان جهالتده بیله ، عربلر ؛ کعبه معظمه یه قارشی درین برحس حرمت پرورده ایدرلر و ایام معینه ده فوج فوج زیارتنه قوشارلردی . ایشته بوسایه ده درکه جدران کعبه یه تعلیق ایدلک شرفی اجراز ایدن آثار عالیه ، زوار طرفندن ضبط اولهرق عربستانک الک اوزاق گوشه لرینه قدر کوتوریلیر ، اورالرده نشر ایدیلیردی . مخلصات مذ کوره تاریخده معلقات سببه نامیه مشهوردر .

بر قومک آثار ادبیه سی ، حسیات ، اعتیادات ، معتقداتک مراسم بر تابلوسیدر . معلقاتده دخی حیات بدویانه نک الک آز محسوس

رنک لرینه قدر ترسیم ایدلش اولدیغنی کورییورن . معلقاتده حماسیاته ، عشق و ابتلایه ، اعتیادات قبائله دائر غایت بارلاق ورنکین صحیفه لر واردر . مثلاً شاعر صحرا نورد ، بر زمانلر معشوقه سیله الک مسعود تلاقیرینه حجه کاه اولان چادری ، و قبیله آبادان و مشحون سعادت اولان اقامتگاه جانانک یی قیق خرابه لرینی زیارتله اورالرده کچیرمش اولدیغنی آوان مسعوده یی در خاطر ایدهرک متأثر اولیور ، اضطرابات روحیه سی ، آلام قلبیه سی حزن انکیز بر افاده ایله تصویره جالیشیور ، منظومه سنه افتتاح ایدیور .

شوطر ز حیات بدویانه ایچنده یشایان بر قومک روحنی تزدتده جک ، قلبنی ایکنته جک بر تأثیر حزن انکیز حاصل ایتدیرمک ایچون الک موافق بر اسلوب بدیعدر .

دها صکره ، شاعر ، سوکیلی ده ده سنک و یارخش نظر رباسنک ، حال صالح و حربده ، اوزون سیاحتلرده رفیق جانی اولان بو ایکی یولداشک اوصاف و مزایای بر کزیده لرینی تمعاده باشلا یور .

امری القیسک معلقه مشهوره سنده تمامیه بواصول تعقیب ایدلمشدر . معلقه لر ، بر دزام صحنه سنک صوک پرده سنده حضاره عرض اولنان مزین بر تابلو کی ، محتشم ، دلربا بر تصویر ایله ختام پذیر اولیور . طوپراقه پک مونس اولان بدویلر ، شعرلرنده دائماً فیافی بی پایانلرینه عائد مناظر ، حیات خصوصیه عشق آلودلرینه دائر لوحه لر کورمک ایسترلردی . کندیلرینی الک زیاده تهییج ایدن موضوع ، صمیمی بر سرگذشت غرام آلودی ، صاف و ابتدائی بر لوحه عشقی مصور شعرلر ، منظومه لر ایدی . بیوک شاعرلرک تاریخچه حیاتی ، منسوب اولدقلری قبیله لرک تاریخی دیمکدی . قهرمانلر ، شاعرلر . ایشته بر قبیله نک تاریخچه حیاتی ! ...

امری القیس ؛ زمان جاهلیتک بوشاعر آتش زبانی ، عین زمانده قبیله سنک الک مشهور قهرمانی ایدی . بر اقدیغنی لایموت معلقه سیله ده های ادیبینی کوسترمشدر .

قهرمان صحرا نورد ، شاعر محارب ، معلقه سنده ، عشق و ابتلا لرینی ، محاربه لرینی بدبختلکلرینی ، وصال آنلرینی ، افتراق دملرینی کندیسینه خاص بر اسلوب بدیع ایله تصویر ایلیمشدر .

امری القیس معلقه مشهوره سنه تقریباً : « آرقداشلر ، بوراده طوریکز ، سوکیلیمک خاطراتی ، بو قوم تپه لری آره سنده بولنان اقامتگاهنک آثار متباقیه سی یاد ایدهرک اغلایه لم .

بوراده تلاق ایدن شمال و جنوب روزکارلرینک قالدیردینی قاصیر - غه لر بیله بو سوملی منزلک ، اقامتگاه جانانک صوک ایزلرینی تمامیه سیله مه مشدر . رفیه لرم اضطرابات قلبیه مدن . متأثر اولهرق سمند صبا رقتارلرینی توقیف و بکا صبر و تحمل توصیه ایدیورلر .

افسوس ، شمدی بنم ایچون یکانه چاره تسلی بورالری کوز یاشلرمله صولامقدهدر . فقط ، کوز یاشلرم اوته بری طاغلمش آثاره حیاتبخش اولهرق شوایصسز محللاری عجیب شانه یریه بیله جکمی ؟ هیهات « مائی مصور اولان ابیات آتیه ایله باشلا یور :

حکمرما اولان قانون ایسه، عشق وانتقام اساسلری اوزرینه مؤسس ایدی. بونلر اکثریا درجه افراطه بیله وارد بیلیردی. قطع طریق، یغما وغارت، مغلوبك حق حریتله برابر حقوق شخصیه نكده دست غالبه انتقالی، حربده مغلوب اولان قبیله حقننده هر درلو حقارتك جوازی کبی اعتیادات، عنعنات قدیمه دن معدود ایدی. عین عرقه منسوب اولان قبیله لر، متصل یکدیگرلرله بوغوشیور، برلرینی بوغازلامقدن ذوقیاب اولیورلردی. بوتون عربستان جهالت و آتارشی کابوسلری آلتنده ازیلیور، بوغولیوردی.

عربلرک دینه کلنجه، بونلر عمومیتله صنم پرست ایدیلر. ایچلرندن يك نادر اوله رق دین موسی و یا عیسی (علیهما السلام) ه مربوط اولانلرده واردی.

بتلرک اکثریسی انسان شکل و قیافتنده اوله رق طاشدن اعمال ایدیلرلردی. مثلاً (هبل) عقیق دن یاپیلرلشدی. بعض قبیله لرک بتلری آرسلان و یا سائر حیوان صورتنده اولدینی واردی. باشلیجه قبائل، بتلرینی کعبه یه وضع ایدرلردی. لات، منات، نائله، اسافه... اک مشهور بتلرک اسملریدر.

مکه مکرمه اسلامار طرفندن فتح ایدلدیکی زمان درون کعبه ده اوچیوز آتیش قدر صنم بولنلشدی. بونلر، قورشونلرله آیاقلرندن، موضوع بولندقلری طاشلره ربط ایدلرلردی. طبیعی اووقت هبسی ده خاک یکسان ایدلدی.

مع مافیة متفکرین اعرابدن بعضیلری صنم پرستکی قبیح و برالاهک وجودینه قانع و معتقد ایدیلر. حضرت ابراهیم واسماعیلدن منقول عنعناتدن یالکز بوقدرینی حفظ ایده بیامشاردی.

بعث نبویدن اقدم، قس بن ساعده، سوق العکاظده ایراد و: «یا ایها الناس استمعوا وعوا. من عاش مات ومن مات فات. وکل ما هو آت آت، مطر ونبات وازراق واقوات. و آباء وامهات. وجمع واشتات و آیات بعد آیات. ان فی السماء لحبرا وان فی الارض لعبرا. مهاد موضوع و سقف مرفوع. ونجوم تمور ولا تهور. وبحور تفور ولا تنور. ومولود یولد وحی یموت. مالی اری الناس یذهبون ولا یرجعون. ارضوا بالمقام فاقاموا ام ترکوا هنالک فناموا کلا لیبعثن. اقسام قس بن ساعده لئن کان الامر رضاً سیکون سخطا. وان ابغیت لقد قصرت ان وراء هذا لعجبا....» صورتیه افتتاح ایتدیکی خطبه مشهوره سنده «اقسم بالله قسماً. لاحاشاً فیہ ولا آثماً. ان الله دیناً هوا رضی من دیننا هذا الذی نحن علیه ونبیاً قدحان حینه واطلکم زمانه. فطوبی لمن ادرکه فاتبعه. وویل لمن خالفه. تباً لارباب الغفلة من الایم الحالیة والقرون الماضیه...» جله لرله بو حقیقی اعلان و اعتراف ایتشدی.

قس بن ساعده، بو خطبه بلیغه یی ایراد ایدرکن جناب رسالتپناه دخی سامعین میاننده بولنیورلردی.

قسک بو خطبه سی پر حکمت اجل آتاردندر. جهان وحشت ایچنده پارلدا یان بو کبی نادر ذکالر، خارقه عرفانلری، عصمت

«قفانیک من ذکری حبیب و منزل. بسقط اللوی بین الدخول فحومل فتوضح فالقراءة لم یعف رسمها. لما نسجتها من جنوب و شمال وقوفاً بها صحبی علی مطیم. یقولون لا تهلك اسی و تجمل و ان شقائی عبرة مهراقة. فهل عند رسم دارس من معول کداً بك من ام الحورث قبلها. و جارتها ام الرباب بمأسل اذا قامتا تضوع المسک منها. نسیم الصبا جاءت بریا القرنفل ففاضت دموع العین منی صباة. علی النحر حتی بل دمی محلی الارب یوم کان منهن صالح. ولا سیما یوم بدارة جلجل و یوم عقرت للعداری مطیتی. فیا عجباً من کورها المتحمل فضل العذارى یرمین بلحمها. و شحم کهداب الدمقس المقتل و یوم دخلت الحدر خدر عنزة. فقلت لك الویلات انک مرجلی»

بدویلر، فطرتک بو صحرا نورد شاعرلری شغف آلود برحیات راعیانه دن فوق العاده ملذذ اولورلردی. قهرمانلرینک، شاعرلرینک سرگذشت حیاتلریده، شعرلری قدر حزین، او نسبته مشحون غرام در.

عربستانک نفوس عمومیس، هیچ بر زمان وسعتیه متناسب اوله جق بر درجه یه چیقما مشدر. فی الحقیقه بی پایان چوللر. منابع فقدان و یا بعدیتی، قیالر، لاولردن مکون صره لر، قوملر، متصل طوبرانخی کیرن و هیچ برشی اعاده ایتمین حیات راعیانه، کجیدی پرلرک محکوم عقامت اولمسنه بادی اولان خیمه نشینلک، حرمان زراعت وفلاح، نسلی محو ایدن، اساسندن قوروتان محاربات متوالیه، بونلرک کافه سی عربستان اهالیسنک عدم تکثرلری اسبابی احضار ایدیورلردی.

عربستان سرتاسر بر هرج و مرج داخلی ایچنده قیورانیور، ایکلیوردی. نهایتسنر، ایصنر چوللرده آثار حیاتیه یک نادر کوریه بیلوردی.

آز بر مدت صوکره بوتون جهانی استیلا ایده بیله جک قدر عظمت وشوکت اظهار ایتیش اولان عربلرک عددی، او وقتلر آنجق ایکی اوچ میلیون قدر تخمین ایدیلر. عربلرک اک متمدنی قریش قبیله سی ایدی. مع مافیة بوللرده حیات بدویانه دن بسبتون قورتیه مامشاردی. قوت ونفوذرلی، حیثیت وصاللری وبالخاصه مکه مکرمه ده اقامت ایتملری ایجاباتی اوله رق اقوام مجاوره نك حرمت ومودتنه مظهر ایدیلر. کعبه معظمه نك محافظ و خادمی اولق او وقتلرده دخی اک بیوک بر شرف عد اولنیورلردی.

اکثر قبائل کبی مکه اهالیسی ده برنوع زادکان جمهوری طرزنده اداره اولنیورلردی.

هر عائله رئیس، اصالت، عنعنات و ثروتی نسبتده اداره امورده آز چوق صاحب رای عد اولنوردی.

عربلر، مفتون حریت، طعام و لباسنده ساده، نیل و نجیب، مسافر پرور، شن، ذکی، فطین، تیز، مغرور بر قومدی. عربستانده

فساد اجتماعی بزه نرودن کلدی ؟

— ۳ —

شمدی سرلوحه موضوعمزل اولان جهه شوالیه بی تکرار ایدلم !
« فساد اجتماعی بزه نرودن وارد اولدی ؟ »

بویحث عاصی در جداً ، اکر تانبه اولاسنه قدر صعود ایتک
ایسترایسه که با آنکه بویحل ، اودرجه لوده تحلیک یری ده دکدر !
لکن صدنده بولندیغمز موضوعک اقتضا ایلدیکی الذقرب سبینه
واصل اولمق ایسترایسه که اوزمان مسئله کسب سهولت ایدر . جوابمزی
ایکی کله ایله بالاجمال دیه بیلیرزکه :

« فساد اجتماعی بزه سبب ، خاصه اصول تعلیم در ! »

والیک الیان !

ادنا تأمل ایله مشهور دیمز اولورکه ، ایچمزدن اصلاح امت وظیفه سنی
نفسلرینه اتحال ایدنلرک ، بوکون الکهم مدار اشتغاللری ، مایین المسلمین
منتشر اولان بدعتلر ایله ، اذهان عوامی حقائق راهنه دن ابعاد ایدن
خرافات در !

بوذاتلر بتون هبوطمزی ، بتون تأخراتمزی شکلا مختلف ،
و فقط نتیجه اعتباریله یکدیگریکن کلیاً عینی اولوب بیک درلو قضایا
ایله دوندیروب طولاشدیروب ، ینه اوابکی سببه ارجاع ایدیورلر .
اولا : بز تسلیم ایتیزکه اوبدعتلر ایله اوخرافات ، بنیان اجتماعیمزده
کامن اولان ذوات علل در ، رأساً تداولیری ایجاب ایدر . اصلاً !
بز دیرزکه : اوبدعتلر ایله اوخرافات ، ذوات علل دکل ، ذوات
علل اولان امراض اخراک اعراض تالیه سی در . منشألری اولان
ذوات امراضی اوکرمز ایه که تمنی شفا ایله اختیار ایلیه جکمز تعب
ومشقتلر کافه بی سود اولور ، ادراج ریاحه یرو اوله رق وادی
خسرانده قرار ایدر . نته کیم اصولی ترک ایله فروع ایله اوغراشان
هر شخصک اختیار ایلیه جکی متاعب ومشاق ثمراتیده ، عیناً متاعب
ومشاق اولور ، حرمان وندامتدن بشقه هیچ بر اثر برافاز ...

ثانیاً : بز قبول ایتیزکه باعث هبوط وتأخراتمز ، اوبدعتلر ایله
اوخرافات در . قطعاً ! زیرا ضروره مسلم اولان بر حقیقتدر ، که
الیوم بدعات دینی ایله خرافات مذهبی یالکمز بزم آره مزده دکل ،
دیگر امتلر ماینلرنده دخی ، بزده کی قوت وشدتیه جایکیر ومتحکم در .
حتی ائم عالمک اکثری که « پتیرست » درلر ، تابع اولدقلری دیانانده
— بدعات وخرافات — ناملریله تقسیم شعبات وتفریق مذاهبه محلده
یوقدر . زیرا « دیانات وثنیه » معلوم اولدینی اوزیه اصلاً وفرعاً
بطالان محض اوزرینه مؤسس در . اکر بدعات دینی ایله خرافات مذهبی
نوع انسانی ایچون « عالم حیاتده » مانع ترقی اولمق لازم کلسه یدی ،
زاونلرک ساحه مدینتده برقاریش بیله تقدم ایتیمه لری اقتضا ایلریدی .
حاجت وارمی در ، که امرک تماماً برعکس اوله جغنی سویلیه لم ؟

ثالثاً : بز بوخصوصده عوام خلقه اصلاً لوم ایتیز . بلکه اولانجه

وجدانلریله یک علوی سانه لره مهبط الهام اولملرلدر .

دور جهالتک ناطقه پرداز شهری ، حکمیات عالبه ایله مشحون
اولان خطبه بلیغه نه شو صورته خاتمه ویرمشددر : « یا معشرایاد
این الابه والاحداد واین المراض والمواد . واین الفراعنه الشداد .
این من بنی وشید . وزحرف ونجد ، وغره المال والولد . این من
طغی وتمرد وبنی وجمع فاعی . فقال انا ربکم الاعلی . این الصعب
ذوالقرنین . ملک الخافقین . وازل الثقلین وعمرالضن . ثم کان کلحه
عین . الم یکنونوا اکثر منکم اموالاً واطول منکم آجالاً . وابعده
منکم آمالاً لحنهم التراب بکلکله . ومزقهم بتطاوله . فتلک عظامهم
بالیه . وبیوتهم خاویه . عمرتها الذئاب العاویه .

کلا ، بل هو الله الواحد المعبود . ایس بوالد ولا مولود .

فی الذاهین الاولین	من القرون لنا بصائر
لما رأیت موارداً	للموت لیس بها مصادر
ورأیت قومی نحوها	تسعی الا صاغر والا کابر
لا يرجع الماضي ولا	یبقی من الباقین غابر
ایقت انی لاحالة	حیث صار القوم صائر

آلتنجی عصر میلادینک نهایتلرینه طوغری عربستان تصویر

ایدیلن منظره بی عرض ایدیوردی .

عربستانله هم حدود اولان ایکی بیوک حکومت ایه ، امرا
وخاندان سلطنت افرادینک برر سلسله شناعت تشکیل ایدن حرکات
سفیلانه لری ایله مدھش بر اوچورومه طوغری سوروکه نیورلردی .
هر ایکی حکومتده ، ظاهرآده پر احتشام وعظمت ایدیلر .
حکمدارلرک سرایلری ، کاشانه لری زیب وزینته مستغرق ؛
معیارینک دبدبه لری داستان عالم اولمشدی .

فقط بو ایکی حکومتده ، باطناً چورومش ، تعفن ایتمشدی .
اهالی ، جهالت ، وبار استبداد آلتنده ازیلمش . تورم ایتمشدی .
کیزلی میقروبلر هر ایکی امپراطورلغکده بنیاد اساسیلرینی کیرمش
قوف بر حاله کتیرمشدی .

مملکتلر ، ارباب اعتسافک شناعت ودناشتری سیئنه سی اوله رق
خرابه زاره دونمش ، اهالی ؛ بار مظالم واحتیاج آلتنده ازیلمش ،
محو اولمشدی . . .

ایشته ، آسیا ، آوروپا و آفریقا ظلم و جهالتک مصائب فاجعه
نماسیله قیدوراندینی بو اثنالرده ایدی که او وقته قدر جهان مدینته
مجهول قالمش اولان عربستانک سیئه صاف وبا کردند بر نور سماوی
بر لمعه جهانتاب شراره نثار تعالی اولمغه ، کاشانی نورلره ، نور
عرفان وعدالت غرق ایتکه باشلادی .

مدلی اعدادیسی مدبری

م . شمس الدین